

El punt de vista del territori sobre l'escola

Intervenció d'Eduard Tortajada Diputat, President d'Educació de la Diputació de Barcelona a l'acte de presentació del Fòrum als municipis de la província de Barcelona.

És una satisfacció per a l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona participar amb l'Ajuntament de Barcelona i el seu Institut Municipal d'Educació en l'organització del Fòrum "L'Escola i la Ciutat", previst per a la primavera vinent.

La nostra implicació i la invitació que fem als ajuntaments a participar-hi respon a la voluntat –altres vegades expressada de promoure el debat i l'intercanvi d'experiències sobre la política educativa municipal. Crec que aquest Fòrum és una bona oportunitat per fer-ho.

I vull agrair a l'Ajuntament de Barcelona l'opció que ha fet d'obrir una reflexió sobre la seva pròpia experiència educativa a tots els municipis que s'hi vulguin afegir. **És una manera de constatar i afirmar la pluralitat del món municipal, on tots –des dels més grans als més petits– podem aprendre de tots.**

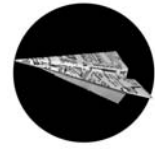
La proposta del Fòrum és ambiciosa i complexa i afavoreix, en principi, el punt de vista de l'escola en el seu territori. Així, vol ser un àmbit d'intercanvi sobre les múltiples ofertes que es fan des del territori a l'escola, sobre la seva qualitat, sobre la seva coherència, sobre el seu potencial d'innovació.

Però, el Fòrum no exclou l'altre punt de vista: **el del territori sobre l'escola**. És a dir, el que intenta donar sentit global a la política municipal en l'àmbit educatiu. Des d'aquesta perspectiva, qüestions com el lideratge municipal, l'exercici de les competències actuals, la definició de futurs models amb més responsabilitats educatives, les estratègies d'implicació de la comunitat local en un projecte educatiu... són del tot rellevants i necessitades d'estudi, de reflexió, de debat i d'impuls polític.

Com sabeu, per a l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona aquesta és una qüestió essencial. Ho vaig expressar amb una certa voluntat programàtica en l'acte de presentació del Premi Pallach de l'any passat –l'estudi dirigit pel doctor Joan Subirats sobre "Educació i govern local"-. I ho vull tornar a repetir ara, en la mesura que constitueix una incitació al debat en el marc del Fòrum que avui presentem.

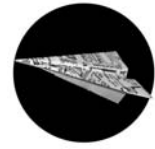
Des de la perspectiva d'aquesta casa, em sembla convenient posar sobre la taula de debat les consideracions següents:

- a. Per començar vull recordar que partim d'una **concepció que considera que l'ajuntament és Estat en l'àmbit de l'administració local** i, per tant, té capacitat plena per gestionar els interessos propis de la col·lectivitat que representa, mitjançant l'exercici de les potestats que li atribueixen les lleis i sota els principis d'autonomia local, descentralització, màxima

proximitat de la gestió administrativa a la ciutadania, participació ciutadana i cooperació entre les administracions.

- b. Crec que aquesta concepció és àmpliament compartida pel món municipal català i que comporta, per tant, **una voluntat política** a bastament confirmada. Desgraciadament, però, aquesta voluntat no ha estat acompanyada d'altres voluntats, molt especialment hem trobat a faltar el reconeixement de la Generalitat de Catalunya. **S'ha desconfiat dels ajuntaments i s'ha volgut atorgar als municipis un paper subsidiari.**
- c. Malgrat aquesta desconsideració, els ajuntaments de Catalunya hem reaccionat reafirmant el nostre compromís amb la ciutadania que representem, **assumint massa vegades les responsabilitats que altres administracions han deixat de banda.**
- d. Està arribant l'hora de superar aquest estat de coses basat en la desconfiança entre les diferents administracions. Per poder complir amb plenitud la vocació municipal de promoure i gestionar els interessos dels nostres ciutadans en tots els àmbits, **ens cal un nou marc de relacions polítiques i institucionals amb la Generalitat i amb l'Administració de l'Estat.** Un nou marc que ha d'implicar canvis competencials i financers, però que, primer de tot, ha de **capgirar el clima** en què es mouen avui aquestes relacions. Com hem dit tantes vegades: **volem que se'ns faci confiança als ajuntaments en tot moment i, no tan sols quan van maldades.**
- e. Estem **disposats a assumir noves responsabilitats** i, per tant, noves competències. Però abans **volem que se'ns reconegui la feina feta, les responsabilitats assumides i finançades molt més enllà de les competències estrictes.** I sobre aquesta base parlar de noves competències i dels recursos associats.
- f. **Què vol dir estar disposats a assumir noves responsabilitats en educació?** Cal deixar clar d'entrada que els ajuntaments **no poden ser simples gestors delegats** de les competències de l'administració educativa. Necessitem **ser l'autoritat educativa en el territori** per poder esdevenir els dinamitzadors efectius de tots els recursos... I per poder fer efectiva la plena implicació de la comunitat local en l'educació dels seus membres durant tota la seva vida. Si es pren l'opció de traspasar l'educació a l'administració local, això no pot suposar un simple canvi de barret, com en certa manera ho va ser el primer moviment descentralitzador de l'administració central a l'administració autonòmica. No, **el que hi ha d'implícit en l'aspiració d'una educació gestionada localment és un nou model d'administració educativa** que té com a eixos bàsics: **el lideratge municipal, l'autonomia i la responsabilitat dels centres educatius i la implicació de la comunitat local.** Eixos, tots, àmpliament tractats en el llibre del professor Subirats.
- g. I, finalment, **quin paper poden fer les diputacions en aquest procés?** D'entrada, tal com he anunciat, **impulsar i propiciar el debat.** Però també seguir proporcionant instruments de suport per **ajudar els ajuntaments a exercir de forma eficient les seves competències educatives obligatòries i concurrents.** I seguir **cooperant amb els ajuntaments en el desenvolupament dels seus projectes i de les seves activitats**

educatives voluntàries. I, sobretot, avançar en la reflexió i la preparació d'eines per **trobar solucions als problemes que planteja la nostra complexitat territorial**, amb una atenció especial als municipis que, per seva grandària, no estan en condicions d'assumir per si mateixos noves responsabilitats. En aquest sentit, **la reorientació estratègica de la Diputació de Barcelona com a xarxa de municipis no és casual.** I així respon a aquesta lògica **l'articulació en xarxa d'alguns dels nous programes de l'Àrea d'Educació**, especialment els dedicats a la transició escola-treball i a la formació permanent. **Crec que si aconseguim entre tots fer el salt qualitatiu que suposa el treball dels ajuntaments en xarxa estarem en condicions per afrontar en les millors condicions el gran repte que el futur ens pot exigir: fer-nos plenament responsables de l'educació dels nostres conciutadans.**

Fins aquí les meves consideracions que volen ser bàsicament una manifestació de voluntat política. Sóc conscient, però, que falta molt camí per arribar a transformar aquesta voluntat política en una realitat tangible. Per això, crec que cal aprofitar el marc del Fòrum per avançar en la reflexió col·lectiva sobre el rol educatiu municipal.

Més enllà de les possibilitats de participació dels ajuntaments en el debat obert a l'entorn de les tres grans ponències, de la presentació de comunicacions i d'experiències, de la funció de dinamització i de difusió del Fòrum, des de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona volem impulsar, precisament, aquesta reflexió sobre la política educativa municipal.

La nostra proposta consisteix a començar per establir un bon **estat de la qüestió** sobre les competències municipals en educació, que prevegi les aportacions més recents fetes des dels àmbits universitari, institucional i polític i, si cal, les complementi amb estudis realitzats ad hoc.

Sobre aquesta base s'organitzarien unes **sessions de treball** entre els responsables polítics locals amb la finalitat de poder debatre amb tranquil·litat i discreció sobre l'abast i l'impacte de les propostes de municipalització educativa.

Finalment, s'aportarien a la Conferència de Clausura del Fòrum les **conclusions** adoptades.

No us entretinc més, tan sols us vull reiterar la crida a la vostra participació en el Fòrum "L'Escola i la Ciutat", amb la convicció que és una oportunitat per ajudar-nos a donar sentit a les nostres accions educatives i a trobar una perspectiva per a una política educativa municipal més ambiciosa i de més abast.